

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

III. Lutherus quosdam suae farinae theologos in Daniniam mittit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

regnum reuersus à Friderico patruo in Noruegia captus bello, xxvi. annos in carcere Sunderburgi agens, vitam finiuit, viii. Kal. Febr. A. 1559. utramq; fortunam luculentissime, sed peiorem diutissime expertus, Regni & Religionis veræ Catholicæ studio in miserias deuolutus, quod Studium in illo crudelitatis titulo Acatholici obvolvendo multos Catholicos sefellerunt, qui rem altius scrutari neglexerunt (4).

II. Christiano igitur II. seu Christierno tam exultante quam post reditum captiuo, Fridericus I. illi suffectus Daniæ quidem & Noruegiæ regna adeptus est; Suecia interim ab alio occupata, vt sequenti capite amplius dicetur. Quamuis autem Christierni filius Ioannes ex Isabella Austriaca Caroli V. Imperatoris sorore prognatus, ab auunculo instanter petijisset, vt ipsius ope in paternum regnum restitueretur: impetrare tamen nihil potuit, Imperatore tñ alijs grauissimis bellis occupato. Per id tempus Protestantæ Smalcediæ conuentum agentes, videtes Fridericum Regem Daniæ æque ac ipsi circumspicere auxilia aduersus Cæsarem, si is incumberet, A. 1528. novum illum regem de federe cum ipsis inuēdo, & paulo post de Augustana recipienda Confessione sollicitarunt: quod etsi Fridericus nō grauate facturus videbatur, aperte tamen facere ausus nō est, veritus ne quid ab Episcopis, quorum magnitudo erat potentia, in regno nondū bene firmato contra ipsum tentaretur; Euangelij nihilominus amplectendi (sic enim loquebatur) cupidum se esse demonstrans, petebat vt Noui Prædicantes ad se mitterentur, qui antiquam fidem paulatim ex hominum animis euellerent & velut aliud agentes, nouitatis depulso odio, sensim Ecclesijs reformarent. Sic ille alieni regni vsurpator vt se firmaret auxilijs cōtra Cæsarem fortasse Christierno mittendis Lutheranis portam aperuit, qui in regno turbulento mox inualuerunt. Itaque An. 1526. Monachus quidam Fridericus apostata ab ordine suo, rō pro carcere, in quem ob maleficia & facinora compactus fuerat, Slesuicum Nouū Euangelium quasi Novus Apostolus intulit & in summo templo concionari orsus indies Canonicos & Pontificios calumnijs virulentæ & petulantissimæ lingua pro scindēdo accerrime debacchabatur, & eos plebi exosos reddebat, cui ita placuit, vt ea hunc sibi cum tumultu pastorem dari postularer à Friderico, vt dictum est. Rege, qui importune flagitantibus ciuibus non aliud respondit: *quis Fridericū vobis inuidet ac admittit. Habetote illum.* Simili ratione alij apostata, & à nemine auctoritatem habentes sub-

intiaantes prophetæ religionem veterem septingētis annis radicam eradicare cœperunt, inter quos fuit Marquardus Sculdorp, qui sororis suæ filiam in vxorem duxit, quod factum cum Catholici merito summopere detestarentur Lutherus V Vittebeigenfis Pontifex contra Ecclesiæ sensum edito scripto excusauit, vt & Ambsdorfus, quem præuaticatorem deinde cum homines impunē fecisset, Deus vitæ Dominus sudore Anglico A. 1529. percussit ex incesto coniugio auulsi. Eodem A. 1526. Fridericus Rex Poloniæ regni comitia habēs, inter quos & Episcopi erant, plane pessundedit Religionem Catholicā omnibus edicens, vt secundū Reformationē Euangelij speciose, præfensi cūctæ Ecclesiæ restaurarentur. Episcopis autem carcer perpetuus, aut bonorū suorū possessio, in optionē data est, obtulit tunc Slesuicēse capitulū canonicorū 12000. Regi, ne Religio à Luthero inuenta introduceretur, sed vt in Veteri Catholica & Apostolica religione & fide firmaret & cōstanter permaneret. Verumtamen Catholica fides argute subuersa est, quod externis cæremonijs saluis, alius sensus est substitutus, donec & illæ paulatim tollerentur sine sensu. Eo modo Daniæ Lutherana apparuit & nesciuit, Episcopis quibusdā apostatantibus paucis aut vno restitante, qui in carcere obiit.

Friderico I. Rege ad eum modū ingresso, & demū A. 1533. iv Id Aprilis defuncto, nemine iā pro Christierno captiuo pugnante, comes Palatinus Rheni & Bauariæ Dux Fridericus II. qui Dorotheā Christierno II. Regis etiamnū captiuū filiam coniugem tenebat, regnum ad se tanquā legitimū successorem pertinere iactabat. Vnde noui motus per Daniam extiterunt. Sed Dani, iam in hæreticam libertatem præcipitati, memores, quod Friderici I. Regis filius Christiernus, seu Christianus adolescēs ex aula Ioachimi I. Electoris Brandenburgici, ac literarum studio reuersus parenti suo auctor fuisset vt abiectis Maiorum sanctis institutis, tanquā minus convenientibus scripturæ, à Luthero in mundū reductæ, puram scripturam, toruabilem ad omnem sensum, amplecteretur, & Religionem carni & sanguini per commodam tanquam rectæ rationi congruentem teneret, eundem Christiernum III. Regem dixerunt (5).

III. Vt autem dilucidius appareat posteris quid Lutherus ad Danici Regni peruersionem operæ attulerit inter antea memoratus turbas, silentio
Ccc præ-
d Cypraus in Annal. Slesuic. Resuenerus in opere
Geneal. &c. c Cypraus, in Annal. Slesu. Resuenerus. &c.

præteriri non debet, quod Lutherus è Saxonica sua specula omnia rerum momenta obseruans & temporibus insidians quosdã regni proceres, quibus doctrinam suam non displicere intellexerat, litteris exhortatus est, vt sicut Christierni tyrãidem à se depulissent, sic à Papæ quoq; seruitute se ac regnum liberarent: duo maxime valida ad id tela subministrans. *Episcopos enim & ceteros Ecclesiasticos monuit, vt intolerabile illud coelibatus onus à se abicerent: seculares, vt bona & opes cœca quadam & indiscretâ pietate & deuotione à maioribus Ecclesijs donatas, ab eisdem repeterent: atque hoc modo illos carnali voluptati, hos vero bonis Ecclesijs inhiantes, facile in sententiam suam adduxit.* Quum veto regem de instauranda Hafniensi Academia cogitare intellexisset, Theologum sua quasi manu formatum ad eum misit, *Ioannem Machabaum nomine, natione Scotum:* qui quod in Scotia Moniali quadam iuuenicula abusus esset, murato habitu in Hollandiam traiecerat, atque inde ad Lutherum tamquam ornatum eiusmodi facinorum asylum. Vitebergam confugerat. Hic in Daniam appellus, quum suo exemplo, tũ doctrina multos excitauit, vt abiectis cucullis, vxorij voluptatibus frui quam coelibem & austeram vitam agere mallet. Rex in primis, ætate adhuc iuuenis, faciles Lutheranis aures præbuit; & quia Protestantes magna ipsi contra quoscumque, qui controuersiam ipsi de regno moturi essent, promittebant auxilia, facile induci se passus est, vt eorum federi nomen daret. Circa id tempus, nimirum Anno M. D. XXXVI. Lutherus decretum illud, quo quid de ijs quæ inter ipsum & Bucorum hætenus econtrouersa fuerant, sentiendum esset, statuebatur, ad hunc regem in Daniam quoque misit, quod ille amplexus, exclusis Zvinglianis deinceps Lutheranæ religionis professionem præ se tulit.

Inter Episcopos interim boni & sinceri imbecilliores erant, quam vt Regis conatibus possent resistere: mali & mercenarij, Episcopales redditus thoris suis maritalibus associare cupientes, etiam vtrũ regem incitabant: qui Ioannem Bugenham Pomeranum Vitebergensem Theologum à Luthero missum non tantum summæ cum gratulatione excepit, verum etiam à concionibus sibi, immo quasi totius regni Metropolitanum esse voluit: adeo vt cum antiquo more regibus corona à primario regni Episcopo imponatur, Christianus hic III. à iam dicto Pomerano vii. homine de po-

stremis populi coronari voluerit, vsurpatis ceteris omnibus ceremonijs, quæ antiquitus in eiusmodi actu solebant adhiberi. Regis exemplo obsequutus populus, quam voluit doctrinam facile recepit. Tanto vero omissior ac minus periculosa hæc fuit mutatio, quod antiquæ & in Catholica hætenus Ecclesia vsitata ceremoniæ in sacris peragendis omnes fere retinerentur, vt & ornamenta & vasa sacra: & omnis vis à templis & locis sacris abstineret. Nam & altaria eodem situ permanebant, & super ea Crucifixi, in ijs vero duodecim Apostolorum & aliorum Sanctorum imagines, eodem ornatu, iuxta ceteris accensis, visebatur: Prædicans eodem quo apud Catholicos ornatum sacrum, instar Missæ, peragebat; Vesperæ & Matutina: aliaque Officia in Ecclesijs more solito decantabantur; in S. Eucharistiæ communionem etiam nihil ferè muratum cernebatur, quam quod sub vtraque specie porrigeretur, ita flagitante populo, quem difficile erat erudire quam prudenter Ecclesia in eo fecerit, quod laicis communionem sub vnanantum specie dari iussit, vt alias diximus. Hæc, inquam, videns populus, mutationem hanc vix sensu perceptam, facile tulit: & talem formam religionis qualem Principi placere animaduertebat, ex manibus eius recepit. Nimirum,

Componitur orbis

Regis ad exemplum Nec sic inlectere sensus

Humanos edicta valent, vt vitæ regentis.

Mobile mutatur semper cum Principe vulgus.

Idem Rex quum Sacerdotes & monachos ad incestas nuptias certatim conuolantes videret, tanto lubentius id se permittere dixit, quod alienarum vxorum pudicitia non facile posthac insidiatur osperaret.

IV. Etsi vero mutata in Danicæ regno religione, è Germania passim Prædicantes magno numero accurrerint, Sacramentarij tamen, Zuingliani & Calvinistæ diu in eolocom non habuerunt. Tandem Mariâ Angliæ regno adnota, *Ioannes Lasus Nobilis Polonus,* Zuinglianæ, quæ ibi fuerat, collectas Ecclesiæ reliquias duabus nauibus imposuit, & cursum Daniam versus direxit, sperans Regem è tam miserabili naufragio eluctatosi non alio, eo saltem nomine non grauare recepturum, quod ipsi quoque acerrimi Romanæ Ecclesiæ essent hostes. Appellus ergo, Regem adit, cique